

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/64/2016
Identifikačné číslo spisu: 7014201438
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7014201438.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci žalobkyne O. R., bytom I. X, XXX XX F., právne zastúpená advokátom JUDr. Dušanom Antolom, so sídlom Hlavná 108, 040 01 Košice, proti žalovanej Sociálnej poisťovni - ústredie, 813 63 Bratislava, Ul. 29. augusta 8 a 10, o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 17. marca 2016, č. k. 6S/151/2014-43, takto jednomyselne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 17. marca 2016, č. k. 6S/151/2014-43 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej z 13. novembra 2014, č. 49994-5/2014-BA z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalovaná j e p o v i n n á zaplatiť žalobkyňi náhradu trov konania vo výške 882,55 € na účet jej právneho zástupcu v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovanej z 13.11.2014, č. 49994-5/2014-BA, ktorým potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava z 12.08.2014 č. 1914-54/2014-RV vo veci nepriznania nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 13.08.2002 na základe lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia vydaného dňa 05.04.2004.

Krajský súd vo veci ustálil, že medzi účastníkmi je sporné, či žalobkyňa má nárok na doplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 500 bodov, za psychické ochorenie - depresívnu poruchu, ktorá mala u žalobkyne vzniknúť v príčinnej súvislosti s chorobou z povolania, a ktorú žalobkyňa preukazovala posudkom MUDr. W. Y. z 05.04.2004.

Z obsahu spisu krajský súd zistil, že choroba z povolania bola u žalobkyne hlásená Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Košice 14.10.2003 s dátumom prvého zistenia 13.08.2002. O nároku rozhodoval Okresný súd Rožňava, ktorý v konaní vedenom pod sp. zn. 6S/73/2004 požiadal Jesseniovu

lekársku fakultu UK v Martine o podanie ústavného znaleckého posudku. Krajský súd uviedol, že žalobkyňa sice bola jednorázovo vyšetrená klinickým psychiatrom a psychologom, ktorí konštatovali príčinnú súvislosť medzi anxiózne depresívnou poruchou a kožným ochorením (chorobou z povolania) avšak v znaleckom posudku nenašiel zmienku o tom, či a ako dlho sa na toto psychiatrické ochorenie žalobkyňa liečila. V tejto súvislosti vychádzal zo stanoviska MUDr. B. G., CSc., zástupkyni prednostu Kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Univerzitetnej nemocnice Martin z 25.10.2013. Rovnako uviedol, že podľa znaleckého posudku bola žalobkyňi náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotená podľa položky 76 prílohy D IV. zákona č. 32/1965 Zb. - profesionálna dermatóza 750 bodmi zvýšenými na dvojnásobok, t. j. 1500 bodmi, čo považoval za odškodnenie žalobkyne už v súdnom konaní.

Ďalej poukázal na to, že v preskúmanom konaní žalobkyňa žiadosťou doručenou Sociálnej poisťovni, pobočke Rožňava 10.03.2011 uplatnila nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia pre depresívnu poruchu podľa psychiatrického vyšetrenia z 05.04.2004 vykonaného MUDr. W. Y., ktorá uvedené ochorenie ohodnotila podľa položky 253 prílohy zákona č. 32/1965 Zb. - vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychických činiteľov a tiesnivých situácií (overený príslušným psychiatrickým pracoviskom) 500 bodmi. S uvedeným lekárske posudkom z 05.04.2004 sa žalovaná mala vysporiadať v zmysle rozsudku Krajského súdu v Košiciach (04.12.2013 sp. zn. 7S/39/2012-32). V intenciách tohto rozsudku žalovaná prostredníctvom posudkových lekárov sociálneho poistenia vykonala kontrolu bodového hodnotenia posudku MUDr. Y. Podľa stanoviska OLPC Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava Kliniky pracovného lekárstva a klinickej toxikológie (ďalej „KPLaKT“) Univerzitetnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach z 11.03.2014 tento posudok nie je v súlade s dokumentovaným možným nálezom ani v súlade s platnou legislatívou, pretože ak ide o chorobu povolania, posudzujúcim lekárom je lekár so špecializáciou v odbore Klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia. Postupujúc podľa § 9 ods. 4 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolestí a sťaženia spoločenského uplatnenia, že „ak ide o chorobu z povolania, profesionálnu otravu alebo iné poškodenie zdravia pri práci, podáva posudok výlučne oddelenie (klinika) pracovného lekárstva nemocnice s poliklinikou príslušné podľa sídla pracoviska poškodeného; ak ide o také poškodenie na zdraví v odbore vojenskej správy, podáva posudok vojenská nemocnica“, krajský súd postup žalovanej, ktorý posudok MUDr. Y. aj ústavný posudok Nemocnice v Martine hodnotila ako nesprávny z hľadiska posudzovania nároku žalobkyne na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia, považoval za zákonný. Námietku žalobkyne, že žalovaná neoprávnene posudzovala správnosť znaleckých posudkov, nepovažoval za dôvodnú, keďže v týchto posudkoch depresívna porucha/choroba nie je hodnotená žiadnymi bodmi. Navrhované dokazovanie znalcom z odboru psychiatrie nepovažoval za dôvodné, keďže sa žalobkyňa na tvrdené duševné ochorenie nikdy neliečila. Z uvedeného dôvodu napadnuté rozhodnutie žalovanej potvrdil a nepriznal jej právo na náhradu trov konania.

Žalobkyňa sa proti rozsudku krajského súdu včas odvolala. Zotrvála na svojich námietkach, že predložila lekárske posudok vypracovaný MUDr. Y. a v konaní pred všeobecným súdom bol vypracovaný lekárske posudok Jesseniovou lekárske fakultou UK v Martine, ktorá podala ústavný znalecký posudok. Tento posudok potvrdil somatické, ako aj psychosomatické poškodenie zdravia žalobkyne a ich vzájomnú príčinnú súvislosť. To podľa žalobkyne znamená, že ak ústavný znalecký posudok nahradil pôvodný znalecký posudok MUDr. Y. jeho potvrdením, potom sa ústavný znalecký posudok a potvrdená hodnota 500 bodov musí rešpektovať. Žalobkyňa ďalej v odvolaní poukázala na nerešpektovanie judikovaných právnych záverov Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 4Sžso/64/2009 z 28.04.2010). V odvolaní ďalej žalobkyňa uviedla, že posudkoví lekári Sociálnej poisťovne nie sú oprávnení vykonať nápravu bodového hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré je obsiahnuté v záveroch znalca, lebo by tak vylúčili znalecký posudok ako hodnoverný dôkaz. Podľa žalobkyne vydané rozhodnutie zo dňa 12.08.2014 závery znalca vylučuje. Žalobkyňa ďalej v odvolaní namietala, že celá škála duševných porúch, kam podľa obsahu patrí aj položka 253, musí byť posudzovaná, vypracovaná a liečená iba odborníkom - psychiatrom, prípadne posudzovaná znalcom z odvetvia psychiatrie. Také posúdenie nie je kompetentná vykonať ani MUDr. G. zapísaná ako znalec pre choroby z povolania. Ani posudkový lekár nie je kompetentný znížiť alebo nepriznať určené bodové hodnotenie iného lekára - odborníka z príslušného odvetvia medicíny. Posudkový lekár, ale ani správny orgán nie je

oprávnený odmietnuť znalecký posudok a prípadne tieto závery vlastnými subjektívnymi úvahami spochybňovať. Poukázala tiež na to, že v priebehu znaleckého skúmania dňa 21.11.2007 sa podrobila vyšetreniu aj na psychiatrickej klinike JLF UK v Martine za účelom podania ústavného znaleckého posudku. Klinické nálezy a závery znaleckého skúmania sú uvedené v posudku. Tým považuje za vyvrátené tvrdenie KPLaKT a žalovanej vo vydaných rozhodnutiach, že sa žalobkyňa nepodrobila psychiatrickému vyšetreniu, a že nie je nikde zmienka o užívaní liekov. Napadnuté rozhodnutia sú nesprávne a z dôvodu odmietnutia vykonať navrhnutý dôkaz znalcom, je dôvod na zrušenie rozhodnutia podľa § 195, § 196, § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.. Ako dôkaz správnosti a opodstatnenosti námietky pre doplnenie dokazovania k položke 253 uvádza rozhodnutie Najvyššieho súdu SR uverejnené pod č. R5/1992. Postup žalovanej považuje za rozporné aj so závermi rozsudkov Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sžo/13/2010 z 12.05.2011 a ďalších uvedených v odvolaní, v ktorých bol vyslovený právny názor o povinnosti žalovaného ustanoviť znalca.

Žalovaná zotrvala na svojom stanovisku v celom rozsahu a žiadala rozhodnutia ako vecne správne potvrdiť.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“). V zmysle § 492 ods. 2 SSP odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo, v súlade s § 250ja ods. 2 OSP bez nariadenia pojednávania, a dospel k názoru, že odvolanie je dôvodné.

Odvolací súd z predloženého spisového materiálu zistil, že OLPČ Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava požiadala KPLaKT Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach o doplnenie stanoviska zo dňa 11.03.2014 k lekárskeму posudku MUDr. W. Y. v súvislosti s progresiou ochorenia žalobkyne na základe znaleckého posudku a vyšetrenia na KPLaKT Univerzitnej nemocnice v Martine, či má žalobkyňa nárok na ďalšie ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia v súvislosti s vážnou duševnou poruchou, a ak áno, požiadala o vydanie lekárskeho posudku.

KPLaKT v liste zo dňa 26.06.2014 č. 232/2014-KPL uviedla, že u žalobkyne bola hlásená choroba z povolania dňa 14.10.2003 s dátumom prvého zistenia 13.08.2002, bolestné bolo ohodnotenú 100 bodmi. Dňa 23.05.2004 bolo u žalobkyne hodnotené sťaženie spoločenského uplatnenia MUDr. M. T., ordinárkou pre profesionálne dermatózy a lekársky posudok bol overený doc. MUDr. Ľ. U., PhD., počtom bodov 200. Dňa 05.04.2004 mala žalobkyňa vykonané psychiatrické vyšetrenie MUDr. W. Y., ktorá diagnostikovala depresívnu poruchu a pod položkou 253 hodnotila sťaženie spoločenského uplatnenia 500 bodmi. Tento lekársky posudok považuje KPLaKT v zmysle zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia za irelevantný. Podľa tohto zákona je posudzujúcim lekárom lekár, ktorý naposledy liečil poškodeného v súvislosti s poškodením na zdraví, ak ide o chorobu z povolania, lekár so špecializáciou v odbore klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia príslušného oddelenia alebo príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia. Žalobkyňa bola dňa 11.02.2011 vyšetrená na ambulancii KPLaKT, v objektívnom vyšetrení bol popísaný minimálny nález na ľavej dlani. Na základe vykonaného vyšetrenia, ako aj následného vyšetrenia dermatológom 02.03.2011, po konzultácii s Klinikou dermatovenerológie Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice bol posúdený stav žalobkyne v kolektíve lekárov KPLaKT dňa 10.03.2011 so záverom, že t. č. nie sú prítomné známky progresie profesionálneho ochorenia priznaného na ambulancii pre profesionálne dermatózy 14.10.2003. K znaleckému posudku KPLaKT Univerzitnej nemocnice v Martine uviedla, že posudok bol doručený Okresnému súdu v Rožňave dňa 02.06.2000. V prílohách je dokladovaná prepúšťacia správa z dermatovenerologickej kliniky, v ktorej psychiatrické vyšetrenie dokumentuje neurastenický anxiózne depresívny stav, pričom nie je uvedená ani v anamnéze, ani v terajšej terapii antidepresívna liečba. Poukázala tiež na to, že v stanovisku MUDr. B. G., CSc., zástupcu prednostu KPLaKT Univerzitnej nemocnice Martin z 21.10.2013 je uvedené, že nikde v znaleckom posudku nie je zmienka, ako sa

pacientka liečila na psychiatrickú diagnózu - aké lieky užívala a ako dlho. Žalobkyňa zrejme na psychiatrickom oddelení pre uvedené ťažkosti hospitalizovaná nikdy nebola. Od roku 2011, kedy bola vyšetrená na KPLaKT Nemocnice L. Pasteura v Košiciach, nedoručila žiadne nové, ani dermatologické, ani psychiatrické nálezy. Z týchto dôvodov KPLaKT zotrvala na svojom predchádzajúcom stanovisku a vydanie lekárskeho posudku považovala za nedôvodné.

Posudkový lekár Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava v kontrole bodového hodnotenia choroby z povolania na účely náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zo dňa 08.08.2014 konštatoval, že sťaženie spoločenského uplatnenia bolo vystavené na bežnom ambulantnom formulári, a nie na predpísanom tlačíve. Položka 253 sa dotýka odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia pri úrazoch hlavy, a nie choroby z povolania. Poškodenie zdravia spôsobené chorobou z povolania posudzuje lekár so špecializáciou v odbore Klinické a pracovné lekárstvo a klinickej toxikológie príslušného oddelenia, alebo príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia. Posudok MUDr. Y. bol vypracovaný súkromnou ambulanciou v odbore psychiater a sexuológ bez overenia a potvrdenia klinikou pracovného lekárstva. Z uvedeného dôvodu považoval posudkový lekár tento posudok za nesprávny. Posudkový lekár vychádzal aj zo stanoviska KPLaKT Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice zo dňa 11.03.2014 a 26.06.2014, v ktorých klinika potvrdzuje, že vyššie vystavený posudok MUDr. Y. nie je v súlade s dokumentovaným kožným nálezom, ani v súlade s platnou legislatívou a Sociálna poisťovňa ho nemôže akceptovať, pričom vydanie lekárskeho posudku považuje za neodôvodnené. Z týchto dôvodov rozhodnutím z 12.08.2014 správny orgán prvého stupňa nepriznal žalobkyni nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku choroby z povolania zistenej dňa 13.08.2002 na základe lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia vydaného dňa 05.04.2004.

Po podaní odvolania bol predložený posudkový spis žalobkyne na posúdenie posudkovému lekárovi Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Prešove. Posudkový lekár tohto pracoviska rovnako považoval posudok MUDr. W. Y. za nesprávny a jeho vydanie za neodôvodnené. Svoj nesúhlas odôvodnil tak, že poškodenie zdravia spôsobené chorobou z povolania posudzuje lekár so špecializáciou v odbore Klinické a pracovné lekárstvo a klinickej toxikológie príslušného oddelenia, alebo príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia. Posudok bol vypracovaný súkromnou ambulanciou v odbore psychiater a sexuológ bez overenia a potvrdenia klinikou pracovného lekárstva a nebol vystavený na predpísanom tlačíve. Položka 253 z prílohy č. 1 časť II. a IV. sa dotýka odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia po ťažkých poraneniach hlavy, a nie choroby z povolania. Posudková lekárka Sociálnej poisťovne, ústredie, pracovisko Prešov vo svojich záveroch vychádzala aj zo stanoviska KPLaKT v Košiciach z roku 2008, v ktorom sa uvádza, že je absolútne neprípustné, aby sťaženie spoločenského uplatnenia k chorobe z povolania vystavoval psychiater a sexuológ, resp. iný lekár, aj napriek tomu, že bol vypracovaný znalecký posudok. Problematika bola konzultovaná na celoslovenskej konzultačnej komisii Ministerstva zdravotníctva SR pri KPLaKT v Bratislave so záverom, že takto vystavený posudok nie je v súlade s platnou legislatívou a Sociálna poisťovňa ho nemôže akceptovať.

Odvolací súd nemá pochybnosti o správnosti postupu pri chorobách z povolania ako je tomu v danom prípade podľa už citovaného ustanovenia § 9 ods.4 vyhlášky č. 32/1965 Zb., v zmysle ktorého ak ide o chorobu z povolania, profesionálnu otravu, alebo iné poškodenie zdravia pri práci, podáva posudok výlučne oddelenie (klinika) pracovného lekárstva Nemocnice s klinikou, príslušné podľa sídla pracoviska poškodeného. V čase posudzovania zdravotného stavu žalobkyne preto MUDr. Y. skutočne nebola oprávnená náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia posudzovať, keďže bola určená výlučná kompetencia pracoviska pracovného lekárstva. Následne to mohol podľa zákona č. 437/2004 Zb. vykonať ošetrojúci lekár a taký to mal vykonať aj spätne. A až následne majú účastníci možnosť vec preukázať znalcom v prípade pretrvávajúcich rozporov. Týmto dokazovaním sa žalovaná musí riadne vysporiadať.

V prípade dôvodných pochybností o správnom hodnotení bolestného, resp. sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku, žalovaná ako poskytovateľ náhrady za bolesť (§ 2 ods. 3 písm. c/ zákona č. 437/2004 Z. z.) podľa názoru odvolacieho súdu iba mohla a mala požiadať o vydanie

znaleckého posudku podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu žalovanou je nedostačujúce na posúdenie veci, a preto rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250ja ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. c/ OSP.

V ďalšom konaní je žalovaná viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP).

O trovách konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku v súlade s § 246c ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP vzhľadom na úspech žalobkyne v súdnom konaní. Náhradu trov právneho zastúpenia priznal vo výške 882,55 €, a to za 2 úkony právnej služby po á 134,00 € + 2 x 8,04 € režijný paušál v roku 2014 (prevzatie a žaloba), 1 úkon po á 139,83 € + 1 x 8,39 € režijný paušál v roku 2015 (vyjadrenie k podaniu žalovanej), 2 úkony po á 143,00 € + 2 x 8,58 € režijný paušál v roku 2016 (pojednávania a odvolanie) + 147,09 € 20 % DPH zo sumy 735,46 €, spolu 882,55 €.

Žalovaná je povinná priznanú náhradu trov konania zaplatiť žalobkyni na účet jej právneho zástupcu, podľa § 149 ods. 1 OSP do tridsiatich dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Toto rozhodnutie prijal senát 9S pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.